

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Metropolis Salisbvr gensis

Continens Fvndationes Et Erectiones Monasteriorvm, Et Ecclesiarum
Collegiatarum, &c. per Boiarum, ac loca quædam vicina

Hund, Wiguleus

Monachii, 1620

lesv Societas Ingolstadii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13578

de verbo ad verbum forent inferti, animo deliberato, non per errorem aut improuide, sed sano Principum & fidelium nostrorum accedente consilio, ac de certa nostra scientiâ innouauimus, approbauimus, ratificauimus, & confirmauimus, innouamus, approbamus, ratificamus, & tenore præsentium auctoritate Romana regia confirmamus. Decernentes & volentes expressè, ea oïa & singula perpétuis temporib. obtinere inuolabiliter roboris firmitatem. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc nostram innouationis, approbationis, ratificationis & confirmationis paginam infringere, aut ei quouis ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, nostræ Maiestatis & Imperij sacri indignationem grauissimâ & pænâ, in suprascripto priuilegio, & in aliis prædicti Monasterij priuilegiis expressam, quam ab eo qui contrafecerit, medietatē Camerae nostræ & reliq. partem, prædictis Abbati & Conuentui iniuriam passis applicandam exigi volumus irremissibiliter, se nouerit incursum. Præsentium sub appenso nostro sigillo testimonio literarum. Datum Ratisponę anno Domini Millesimo Quadringentesimo, vicesimo secundo, die vltima mensis septembris. Regnorum nostrorū anno Vngariæ tricesimo sexto, Romanorum tredecimo, Boemiæ verò tertio.

Ad mandatum Domini Regis Franciscus Præpositus Strigoniensis,

IESU SOCIETAS INGOLSTADII.

VIVEBAT adhuc R. P. IGNATIVS de Loyola, Hispanus Baro natus, & idem primus Societatis Iesu fundator atque Præpositus, sub Paulo nimirum, quarto Pont. Maximo, cum Illustrissimus Bauariæ Princeps Albertus omnino decreuit, vt ex eadem Societate Collegium Ingolstadij constitutum haberet. Huc illum excitabat Regis Romanorum tunc Ferdinandi exemplum, qui simile Collegium Viennæ non ita pridem erexisset, & per celebres fama nouam hanc Societatem & præclaros eius in Ecclesia, nouoque orbe conatus valde commendabat, tum is Ingolstadiensis Gymnasij status erat, vt eiusdem Societatis operam & in docendo subsidia postulare videretur, præsertim cum nonnulli Societatis huius Theologi, qui sub Illustrissimo Duce Guilielmo ex vrbe missi, primùm eò accesserant, ac deinde à suis Maioribus auocati, Viennam accesserant, bonam sibi gratiam in eo Gymnasio conciliassent, sui que desiderium illic reliquissent. Quare cum dictus Præpositus IgnatiVS Illustrissimi Ducis Alberti votis annuisset, dicti aliquot eiusmodi Societatis viri ex Italia missi, Ingolstadium peruenerunt, primoque Societatis huius in Bauaria Collegio dederunt initium, Anno Christi Domini 1556. Domicisium, illis in veteri, vt vocant, Collegio assignatum fuit, ad annum vsque 1576. quando ad ædes ampliores atque commodiores, quæ nouæ adhærent Bibliothecæ Gymnasij, commigrarunt.

Animaduertit enim Illustrissimus Princeps ex re illius Academiæ, ac totius Bauariæ futurum esse, vt & Professorum & Studiosorum huius societatis numerus illic aueretur, qui & pedagogy & Conuictorū externorum domicilio gubernando præessent, suamq; darent operam nouis Parochis Catholicis instituendis; quorum veluti Seminarium idem Illust. Princeps erexit, illorumque curæ concredidit. Hinc porro in prouentibus annuis facta est accessio, vt circa sexaginta & septuaginta. partim Theologi, partim Philosophi, & variarum artium ac linguarum Professores, partim Scholastici, & administri ex hac societate Ingolstadij beneficio Principis alerentur. Ac res ipsa testatur, fatentur & aduersarij Catholicæ religionis, Iesuitas, quos vocant, Ingolstadij nequaquam.

otioſo

ociosè versari; Sed de illo Gymnasio hæten⁹ docendo, scribèdo, disputando & concionando benè mereri, multiq; tum in sincera fide & religione, tum in literis & disciplinis liberalibus, tum in Christianæ, piæque vitæ institutione professe, quicquid tandem illis maligni calumniatores affingant.

ADDITIONES.

In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Amen. Nos Albertus Dei gratia Comes Palatinus Rheni, superioris inferiorisque Bauariæ Dux, &c. Notum facimus & testamur præsentium litterarum vigore, nostro liberorumque nostrorum & hæredum Bauariæ Ducum nomine, ad omnem posteritatem in perpetuum. Cum primum ac præcipuum facillè agnoscamus boni & Christiani principis studiorum illud, quod circa Iustitiæ & æquitatis cultum versetur, ex quo nimirum diuino numini, supremæq; illi Maiestati suus constet honos, suaq; gloria sit integra, & omnium quæ sunt in hoc mundo, humanarum actionum præsidia atque merita petantur: non iniuria nos in eius curam ita perpetuo sumus intenti, ut Deo Opt. Max. istius officij nostri rationes comprobare rectè possimus. Atque inde sanè nobis euenire solet, ut potiorem existimemus aliis reb. omnib. sollicitudinem eam, quæ pro religionis orthodoxæ & Catholicæ conseruatione, & amplificatione suscipitur. Hinc etenim quid iustum sit coram Deo, quid æquum erga homines, & in oēs partes atque actiones deceat, rectissimè apparet. Et religio quidem si integra sit, fieri non potest, quia omnia quæ ad iustitiam pertinent munera & officia, suo sint maneatque loco honesto & firmo. Hæc quippe æternam illam ad iustitiam cælestem viam aperit, sempiterno numini cultum honoremque debitum edocens atque conseruans: hæc humanam iustitiam æquitatis atque honestatis conditionis ita moderatur, ut quæ caduca etiam sunt, & transitoria, æternorum illorum aliquam similitudinem referant, unicuique nimirum, quod suum esse videtur, ex summi magistri dictatis, rectè & aquabiliter tribuens. Atque ita ex vna illa incorruptæ religionis iustitia tuto sibi accipiunt omnes homines, quid Deo summo bono, quid proximo debeant. Sic ut vitæ illius beatæ, quam vivere cupiunt boni omnes vnica sit ea & certissima regula. Quemadmodum vicissim, vbi religio loco, dignitateque sua mota est, vbi illud diuinæ, humanæque iustitiæ tribunal incertis subest siue placitis siue desiderijs, non potest apparere nisi grauis præpotentis Dei ira, miserabilis rerum omnium confusio, regnum illud turbulentum, inconstans, cæcus iste squalidus & vagus, sempiternique horroris habitatio. Itaque ex officio dignitateque nostra facere cum primis videmur, si studium omne, viresque omnes ad veræ religionis, quam Ecclesiæ Catholicæ auctoritas nobis conseruat, usum atque incolumitatem conuertamus. Quam quidem ad rem duo in primis præsidia litterarum scientiarumque studia, & pietatem Christianam in prouincijs nostris rectissimè instituta esse debere, necessarium semper existimauimus. Et ad hunc consiliorum nostrorum scopum, constantem vtilemque operam nobis præbet Venerabilis Societas nominis IESV. Vnde adducti sumus superioribus annis, ut duo eius Collegia, quæ Ingolstadij ad primam in Bauaria euocatorum, ex vrbe Societatis patrum sedem, atque hic Monachij creximus, certis & perpetuis redditibus dotaremus, vnum quodque illorum annua pecunia mille quingentorum florenorum. Cui benignitati nostræ, quia vtrouique summam gratitudinem reddit Societas, ad maiorem etiam libertatem erga ipsam merito permouemur. Nam Academia nostræ Ingolstadiensis, quæ præsentimani

nifestoq; Dei beneficio immota perstat, aduersus hereses, errorumq; huius tēporis procellas, magnam adfert dignitatem & auctoritatem, adductis subinde non solum ex vtriusque superioris Germaniæ Vniuersitatibus, sed etiam ex Hispaniæ & Italiæ remotissimis scholis atque Collegiis suis, viris doctissimis ac probatissimis, quorum opera Philosophiæ, sacreque Theologiæ studia ita perfectè & absolute ibidem instituuntur, vt omnibus qui complere volent pro Magisterij Doctoratusque gradib. abunde fiat satis.

Neque iis etiã meritorum laborumq; suorum terminis sese continet operosa Societas, sed quib. potest ex instituti sui modo rationib. rem litterariam atque pietatem vbiq; promouet, iuuat & ornat: atq; in iuuentutis plebisq; Christianæ institutionem & informationem modis omnib. est intenta, quo nimirum ea & literarum profectum, & pietatis morumque honestissimorum lucrum simul faciat. Sic vt Vniuersitas quidem nostra Catholica, optimorum studiorum, religionisque & pietatis Christianæ nobile Seminarium dici rectè queat, vnde ad oēs Reipub. partes idonei prodeant viri, qui & Domini vineam curent sincerè ac vtiliter & publicis hinc inde muneribus decenter honesteque præsent. Nec Monachiensē quoq; Collegium minori cum fructu curat Societas, institutis in eo pleni Pædagogij scholis absolutissimis, cum studiis Rhetorices, & aliquo Dialecticæ compendio, vnaq; aut altera lectione sacra. Et ita quidem hic in primaria nostra ciuitate, penes ipsam aulæ nostræ sedem, supremumque terrarum nostrarum tribunal, magna institui poterit iuuentutis copia, ex qua deinceps, quæ selectiora videntur, ad nostros, adeoque ipsius Ecclesiæ & Reipub. Christianæ vsus prodire queant ingenia tam pietatis quam litterarum studiis ornata. Sed & tenuioris fortunæ adulescentes qui publicas Academias adire non possunt, aut ob ingenij vilitatem maiorib. insistere studiis, abunde hic habebunt, vnde ad rurales parochias, contiones atque curas, & alia in Reipub. minoribus officia informantur. Atq; iis quæ de studiorū rationib. huc vsq; dicta sunt, vtrouique & hic & Ingolstadij præclaram addit Reipub. operam Societas, quam plurimis aliis charitatis officiis, concionib. sacris habendis, ægrotis afflictiisq; consolandis, in excipiendis confessionibus, in sacrificando, administrandisq; sacramentis, & precib. fundendis perpetuis tam pro nostra, quam prouinciarum populorumque nostrorum salute. Sicuti de his omnibus, multisque aliis, quæ ad Scholas, populi que curam spectant, non tam nostra hæc prædicatio, quam ipsa res, præsensq; vsus ita loquitur, vt minora iis polliceri nobis minimè debeamus. Quæ quidem quia magna sunt, & ad Ecclesiæ ac Reipub. in Prouinciis nostris cum salutem tum dignitatem imprimis necessaria & vtilia elaborandum esse videmus, vt perpetua quoque nobis esse possint, totque labores & curæ sine intermissione cum dignitate continuari, & sicuti deficient operarij, alij noui quouis tempore substitui. Itaque ad omnipotentis Dei gloriam, Ecclesiæ Catholicæ, quæ regnum est filij Dei, proprio suo sanguine constitutum, consolationem, ad religionis, pietatis atque honestatis omnis præsidium & augmentū, & ad nostrā totiusq; profapiæ nostræ salutem atque dignitatem æternam, quo etiã supradicta omnia perpetuum habeant robur, & societas iis vacare comode possit, libera & pura donatione, fundatione ac dotatione perpetuis temporib. valitura, plenum & integrum instituimus, fundamus & dotamus sæpeditæ venerabili Societati Iesv Collegiū septuaginta plus minus, personarū in Ciuitate nostra Ingolstadio, in quo ipsa ad religiosū suum institutū tranquillè comodeq; viuat, & ad Theologica, Philosophica, ceteraq; artium liberalium studia, & alia pietatis atq; charitatis suæ officia, iustum operariorū numerū alat, sustineat, & ppstuet constanter. Reddit⁹ autē pro istis societatis meritis & officiis tā necessariis

fariis ac honestis, perpetuo continuandis, ex eius de qua fecimus ab initio mentionē, religiosæ iustitiæ rationib; ita assignamus, nimirum vltra mille quingentos florenos, quos ex prima nostra fundatione Ingolstadij hucusque habuit societas, alios bis mille quingentos nunc addimus. sic vt societas in dicto suo pleno Collegio Ingolstadij ex nostra pietate & liberalitate habeat & possideat ab hinc in perpetuum, quatuor mille florenos Rheneñ. Imperialis ac Bavaricę monetæ, singulos florenos ad valorem quindecim paziorum computādo. Eamque pecuniam sicuti prioris nostrę fundationis diploma continet, ex teloneis nostris magnis, Monachiēsi nimirū, atq; Ingolstadiensi, totam atq; certam ita quorannis societati numerari curabim⁹, vt ea singulis angariis quartam eius partem, videlicet mille florenos Rheneñ. absq; vllis suis vel sumptibus vel incommodis, Ingolstadij accipiat. Quamobrem mandamus hic serio omnibus ac singulis, quorum administrationi & fidei dicta Telonia vel iam commendata sunt, vel quouis tēpore aliquādo comēdabuntur, vt solutionem eiusmodi, ad quatuor anni tempora, diligenter ac maturē faciant, quod si verò neglectum fuerit, tum filij, hæredesq; nostri, pro sua erga Deum pietate atque gratitudine, vt absq; mora id fiat, curabunt, in eos etiam, qui sese quouis modo opponēt, seuerē animaduertendo. Intēgrum tamen quoq; nobis erit, ac successoribus nostris, si commodū aliquando nobis videbitur, & è re atq; dignitate societatis futurū, hos quater mille florenorū redditus añuos vel ex fixis & imobilib. bonis, vel alio securo modo Societati assignare. Cæterum pleni huius Collegij sui habitationē & gubernationē instituet Societas hoc quidē tempore in Collegio nostro Theologico nouo nup à nobis ad Catholici seminarij vsū Ingolstadij extructo atq; ibidē certa & perpetua erit illi habitatio, donec aliud nouū vna cum Saccello comōdo & sufficienti construxerimus, amplum satis, institutiq; sui vsibus idoneum, cui & hortus adiunctus sit satis patens. Quod si tamen in eam descēderimus sententiam, vt hoc ipsum nouū collegiū nostrum societati perpetuo seruiat, nosq; Seminariū illud nostrum alio quodam comōdo loco instituentū duxerimus, tum de horto sufficienti vicino & Scholis idoneis sufficienter quoque prospici mandabimus, sic vt ad habitationis recreationisq; comōditatem, scholarumq; necessitatem nihil desit, quantum quidem per loci comōditatē fieri omnino queat, idque institui curabimus, si habitatio nimirum mutanda videatur, primo quoq; tempore. Sancimus autem & decernimus quoque his litteris nostris firmiter, vt tam hoc Collegium, quod societati iam conceditur habitandum, quam si quod aliud eidem exadificetur, vna cum scholis & pertinentiis aliis, sic etiam bona, redditus, atque prouentus societatis vniuersi, siue assignati certique iam sint, siue in posterum vllis vnquam temporibus assignētur, & accedant, nullis omnino exactionibus tam provincialib. & communibus quā singularibus atque priuatis quacumque tandem necessitate impositis, aut emergentib. subiaceant: sed omnia sua, tam præsentia quam futura societati semper sint libera & immunia. Sic vt ea iis omnibus, non secus atque aliis suis imunitatibus, priuilegiis, statutis, bonisq; consuetudinibus, liberrime gaudeat, suoque plane modo perfruatur in perpetuum: atque religioso suo instituto, & cæteris quæ suscipit ad Dei gloriam populorumque nostrorum salutem pietatis & charitatis suę operib; absque omni externo siue impedimento siue onere, securē & tranquillē incumbere possit. Ideoque si propter suam, aut Collegiorum scholarumque comōditatem ac necessitatē Oeconomos, officarios, famulos, aut externos alios conduxerit & susceperit societas, eos oēs in ipsius atque superiorum potestate prorsus esse, & ab iis vnice pendere volumus. Sic vt non solum tales à societate constituantur, amoueanturue, sed omnia etiam

corum ex eius præscripto administrantur, sicuti Romæ in Collegio Germanico, alibi per societatem institui solent. Et quia aliquo modo ad quietem & honestatem societatis facere videtur, si non sit integrum iis, quos aliquandiu aluerit, cum forte ingrati ab ea exeant, institutumque deserant, ut quouis loco se continere, contraque Societatis voluntatem hinc inde oberrare possint, benignè concessimus Societati, litterisque nostris caueri iussimus, ne tollerentur iis in locis, ubi eius Collegia, seu missiones sunt per provincias nostras vlli eius homines, qui non manifesta superiorum voluntate extra Collegia & institutum quouis modo fuerint, imo etiam si quo casu nostrum auxilium, singulariter implorauerit societas, in eiusmodi Apostatas seuerius quoque animaduertemus. Atque hæc omnia ut perpetuis temporibus Societati firmataque maneat, per visera misericordie Domini Dei nostri, obtestamur charissimos filios nostros, omnesque secuturos alios posteros atque hæredes nostros Bavarie Duces, ut hanc nostram dotationem, foundationem & prouisionem auctiorem, quam purè propter Deum, ex eo quod Catholicae religioni maximè debemus, pio deuotoque studio iam fecimus, firmam ratamque habeant perpetuo, ac sua quoque pietate sanctè tueantur & custodiant, ac si qua poterunt occasione, pro suis quoque erga Deum meritis, propriaeque Salutis & dignitatis incremento, honesta quadam æmulatione augere, superareque contendant. Sic enim futurum speramus, ut quæ hoc loco pro Ecclesia & religione libenter sanè à nobis suscepta sunt, quibusque venerabilis societas per immensos labores, & commodissima prouinciis nostris pietatis atque charitatis opera, dignissimam se præstitit, non solum feliciter perdurent, suaque semper auxilia accipiant & firmamenta, sed toti etiam orbi, de domus familieque nostræ zelo constantique in auitam pietatem studio manifestum fiat, Neque tamen obtestamur & rogamus solum hæredes atque successores nostros, ut his omnibus conseruandis augendisque libenter adsint: sed etiam ne iis contrarium quippiam instituunt, aut societati graues sint, hic tanquam coram oculis diuinæ maiestatis obligamus, adiurantes in super eos, si huic nostræ voluntati foundationique perpetuæ, sese temere opposuerint, diuinæ ultionis, districtique iudicii rei fiant. Porro quod ipsam attinet venerabilem societatem, ex perspecta probataque nobis sua fide maximè confidimus, eam nullo vnquam tempore fore ingratham, proque sua erga Deum & proximum charitate, ut libere suaque sponte ita diligenter & constantè ad ipsam Dei gloriam & proximi commodum nobis, hæredibusque nostris, omnibus in rebus atque officiis suis præsto futuram, ac nihil admodum commissuram, quod institutum, dignitatemque suam imminuere queat. Ut verò supradicta omnia felicissime procedant, crescant & perdurent, piis votis exoptamus à supremo aeternoque numine trino & vno, in cuius manu sunt vniuersæ potestates. Postremò quæ pro Monachien. Societatis Collegio in prima eius fundatione per nostras literas, iam ante concessa donataque sunt, iis nouum hic addimus robur, quavis ætate valiturum. Ad horum itaque sempiternam memoriam & firmissimam conseruationem, solennes has litteras fieri, sigillique nostri magni appensione communiri iussimus, ac propriae quoque manus subscriptione roborauimus. contra quas nec filiis, hæredibus ac successoribus nostris, neque vlli vnquam homini, in iudicio vel extra quoquo modo ire, seu attentare quicquam liceat.

Acta sunt hæc littere que data in ciuitate nostra Monachio, ipsa vigilia Diui Thomæ apostoli, anno à Christi Saluatoris nostri sanctissima Natiuitate, Millesimo, Quingentesimo, septuagesimo sexto.

Domus